

עפ"ג 30191/02/15 - מדינת ישראל נגד אמג'ד אגרוף

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ו-מ' בר-עם

עפג 30191-02-15

המערער

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

המשיב

אמג'ד אגרוף (עציר)

ע"י עו"ד מוחמד מחמוד

פסק-דין

השופט י' נועם:

1. לפנינו ערעור המדינה על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט ש' הרבסט), בת"פ 202-08-14. בהכרעת-דין מיום 30.12.14 הורשע המשיב, על-פי הודאתו, בעבירות שלהלן: הפרת הוראה חוקית - לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - החוק); ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות - לפי סעיפים 274(2) ו-3(3) בשילוב עם סעיף 25 לחוק; והתפרעות - לפי סעיף 152 לחוק. בגזר-הדין, שניתן במועד האמור, נידון המשיב כדלקמן: לשמונה חודשי מאסר בפועל, לשמונה חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה של תקיפת שוטרים, לשלושה חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום השחרור מהכלא עבירות של התפרעות או התקהלות בלתי חוקית, וכן לקנס בסך 6,000 ₪, או 90 ימי מאסר תמורתו. בנוסף, הורה בית-משפט קמא על הפעלת מאסר על תנאי של ששה חודשים שהוטל על המשיב בת"פ 38691-04-12 בבית-משפט השלום בירושלים, באופן ששלושה חודשים ירצו בחופף למאסר המוטל, ושלושה חודשים - במצטבר לו. תקופת המאסר הכוללת שהוטלה על המשיב עומדת, אפוא, על 11 חודשים מיום מעצרו.

הודאתו של המשיב ניתנה בגדרו של הסדר טיעון, לפיו הוגש נגדו כתב-אישום מתוקן. הצדדים הגיעו להסדר טיעון במועד שנקבע לשמיעת ההוכחות, זאת, בין-השאר, לנוכח העובדה שחלק מעדי התביעה לא התייצבו למתן עדות. הסדר הטיעון לא חל על העונש.

2. על-פי עובדות כתב-האישום המתוקן, ביום 27.7.14 במהלך תפילות חג הרמדאן ב"ליל אל קאדר", החלו

התפרעויות אלימות במספר מוקדים במתחם הר הבית, אשר נמשכו מספר שעות. בהתפרעויות נטלו חלק עשרות רבות של אנשים, חלקם רעולי פנים. במסגרת ההתפרעויות ידו המתפרעים אבנים, מקלות, ברזלים וזיקוקים לעבר כוחות משטרה שנכחו במקום. כתוצאה מיידוי החפצים האמורים נפצעו מספר שוטרים. בנוסף, כחלק מההתפרעויות במהלך אותו הלילה נשרפה כליל תחנת המשטרה בהר הבית על-ידי המתפרעים.

המשיב שהה בהר הבית במהלך ההתפרעויות, זאת אגב הפרת צו שאסר עליו להגיע למתחם הר הבית עד ליום 19.10.14. הוא שהה במקום בין השעות 20:30 ל-22:50 וכן בשעה 23:15. בסמוך לשעה 23:00 התרחשה התפרעות של עשרות אנשים, חלקם רעולי פנים, אשר ידו אבנים, מקלות וזיקוקים מתוך מתחם הר הבית אל עבר שוטרים שעמדו בבאב חוטא (להלן - ההתפרעות). כתוצאה מהתפרעות זו נפצעו מספר שוטרים וחלקם נזקק לטיפול רפואי. על-פי עובדות כתב-האישום, העומדות ביסוד ההודאה וההרשעה, במהלך ההתפרעות האמורה ידה המשיב מספר רב של אבנים אל עבר כוחות המשטרה שניצבו בבאב חוטא. יובהר, כי על-פי עובדות כתב-האישום המתוקן, יוחס למשיב יידוי האבנים בשלב השני של האירוע, בהתפרעות לאחר השעה 23:00.

3. המשיב הנו יליד 1973. לחובתו עבירות קודמות שעליהן נתן את הדין בשישה משפטים נפרדים; זאת במגוון עבירות רכוש, אלימות, נשק ואיומים, אשר בגין ריצה תקופות מאסר המצטברות ל-42 חודשים. מרבית הרשעותיו הקודמות מתייחסות לעבירות שנעברו בצעירותו, לפני כ-15 שנה. עם זאת, הרשעתו האחרונה, שבה הוטל עליו, כאמור, המאסר על תנאי המופעל, הנה בעבירות ממין העניין. באותו הליך, בת"פ 38691-04-12, הורשע המשיב בעבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ובעבירת איומים, ונידון ביום 9.4.13, במסגרת הסדר טיעון, לששה חודשי מאסר על תנאי ולתשלום קנס בסך 2,000 ₪. את העבירות בתיק שלפנינו ביצע המשיב כ-15 חודשים לאחר הטלת המאסר המותנה, ואגב הפרת צו שאסר עליו להימצא במתחם הר הבית.

4. בגזר-הדין עמד בית-משפט קמא על חומרת העבירות, בפרט על-רקע ביצוען במהלך התפרעות רבתי באזור הר הבית, והחלק שנטל הנאשם בהתפרעות, קרי - יידוי מספר רב של אבנים לעבר השוטרים. בית-משפט קמא סבר, כי מתחם הענישה ההולם על כל "חבילת" העבירות (כלשונו) עומד על מאסר בפועל הנע בין ארבעה חודשים לבין עשרה חודשים, בציינו כי בנסיבות המקרה יש להוסיף למתחם הענישה רכיב עונשי נוסף של קנס, בצד מאסר על תנאי. בכל הנוגע לקביעת העונש המתאים בתוך מתחם הענישה ההולם, ציין בית-משפט קמא, לחומרה - את חלקו הדומיננטי של המשיב בביצוע המעשים הנדונים אגב ההתפרעות ואת עברו הפלילי; ולקולא - את הודאתו של המשיב, נטילת האחריות על מעשיו ומכלול נסיבותיו האישיות, כמו-גם פטירתו של אחיו בעת תקופת המעצר, וכן העובדה כי הוא מפרנס לבדו את אמו הקשישה. בהתחשב במכלול הנסיבות האמורות, סבר בית-משפט קמא, כי העונש המתאים בעניינו של המשיב ראוי

שיעמוד ברף המרכזי-עליון של מתחם הענישה ההולם, אגב הפעלת המאסר על תנאי באופן מתון ומידתי. משכך, הטיל בית-משפט קמא על המשיב את העונשים שצוינו לעיל.

5. בערעורה על קולת העונש מלינה המדינה הן על קביעת מתחם הענישה ההולם, והן על העונש שהושת על המשיב בגדרו של המתחם האמור. לטענתה, מדובר באחת מהפרות הסדר החמורות - בהיקף ובתוצאות, שאירעו בעיר העתיקה בחודשי הקיץ. כן הדגישה המערערת את השלכות ההתפרעות בכל הנוגע למיקום האירועים - מתחם הר הבית, ועיתוים - בעת תפילות חג הראמזן ב"ליל אל קאדר". עוד ציינה בהקשר לעיתוי העבירות, כי אלו בוצעו במהלך מבצע "צוק איתן" - תקופה מתוחה ביותר בהיבט הביטחוני, הן בירושלים והן בכל רחבי הארץ. על-רקע האמור, ולנוכח החלק הפעיל שנטל המשיב בהתפרעות, וביצוען של העבירות על-רקע לאומני - גרסה המערערת כי מתחם הענישה ההולם בגין עבירות שבהן הורשע המשיב נע בין 10 ל-18 חודשי מאסר; וכי המתחם שקבע בית-משפט קמא - בין ארבעה חודשים לעשרה חודשים - מופרז לקולא. בכל הנוגע לעונש המתאים, טענה המערערת, כי בית-משפט קמא, הגם שמיקם את עונשו של המשיב ברף העליון של המתחם שקבע, לא נתן את המשקל ההולם לעברו הפלילי של המשיב, וכן לעובדה שהלה ביצע את המעשים בעת שהיה תלוי ועומד נגדו מאסר על-תנאי להפעלה, תוך כדי הפרת צו מינהלי שאסר על כניסתו למתחם הר הבית. משכך, לשיטתה, יש להתערב בגזר-דינו של בית-משפט קמא, הן במתחם הענישה שנקבע והן בעונש הספציפי שהוטל.

6. ב"כ המשיב לא הקל ראש בחומרת המעשים, אך סבר כי אין עילה להתערב במתחם העונש ההולם שנקבע על-ידי בית-משפט קמא, אשר הביא בחשבון את מכלול השיקולים הרלבנטיים לענישה. לגרסתו, מתחם הענישה שנקבע אף תואם את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של ידוי אבנים לעבר שוטרים במהלך התפרעויות המוניות. עוד טען ב"כ המשיב, כי אין מקום להחמרה בעונשו של המשיב; זאת בהתחשב בהודאתו, בחרטה שהביע על מעשיו ובנסיבותיו האישיות שצוינו על-ידי הערכאה קמא.

7. העבירות שבהן הורשע המשיב חמורות במהותן ובנסיבות ביצוען. כבר נפסק, לא אחת, כי הסיכון הנשקף לביטחון הציבור מאירועי אלימות קשים, ובכלל זה ידוי אבנים וחפצים לעבר גורמי אכיפת החוק, מחייב הטלת ענישה מחמירה. בהקשר זה נפסק, כי אבן מהווה נשק קר ופגיעתה עלולה לגבות מחיר דמים. משנה חומרה יש לראות בביצוע העבירות האמורות כלפי אנשי אכיפת החוק אגב התפרעויות רבות משתתפים; שכן באירועים אלו מתווסף גורם של התרסה נגד שלטון החוק ומרות המדינה, מוגבר החשש מהסלמת האלימות עד כדי סיכון בפגיעות בגוף או בנפש, וגורמי אכיפת החוק נתקלים בקושי של ממש בהשלטת הסדר הציבורי. על-כן נדרש, כי בעבירות אלו תוטל ענישה מחמירה,

זאת הן משיקולי גמול והוקעת המעשים, הן מטעמים של הגנה על ביטחון הציבור מפני הסיכון הממשי הנשקף ממבצעי המעשים, והן מטעמים של הרתעה אפקטיבית - אישית וכללית.

8. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, סבורים אנו, כי העונש שנגזר על המשיב סוטה מרמת הענישה הראויה, באופן המצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, יש להתייחס תחילה למהות העבירות והסיכון הנשקף מהן לביטחון הציבור, כמבואר לעיל; וכן לערכים החברתיים המוגנים שביסוד העבירות - שמירת החיים ושלמות הגוף, ההגנה על שלום הציבור וביטחונו ושמירה על הסדר הציבורי. ערך חברתי מוגן אחר, הוא השמירה על המקומות הקדושים, שכן האירוע התרחש באזור הר-הבית. בנוסף, יש להתחשב בקביעת מתחם הענישה, בנסיבות ביצוע העבירות. הנסיבות חמורות מחמת אופי הפעילות העבריינית, מיקומה ועיתויה. למותר להכביר מילים על הצורך החיוני בשמירה על הסדר הציבורי במתחם הר-הבית, זאת נוכח קדושת המקום וייחודו. להתפרעויות המוניות במתחם הר הבית, השלכות חמורות מעבר לסיכון הקונקרטי לשוטרים, היות שהדבר עלול להביא להבערת המקום, תרתי משמע, ולגרום להשלכות הרת אסון. נסיבות ביצוע העבירות הקונקרטיות חמורות; הואיל והמשיב נטל חלק פעיל בהתפרעות רבת, עת השליך ממתחם הר הבית מספר רב של אבנים לעבר כוחות הביטחון. הנסיבות חמורות גם לנוכח העובדה שהמשיב ביצע את המעשים במסגרת התפרעות ממושכת, שבהמלכה הושלכו על השוטרים בקבוקי תבערה וזיקוקים, ואף הוסבו פגיעות לשוטרים ונזק לרכוש. היבט מחמיר נוסף יש לראות בביצוע העבירות מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי; וכן לעיתוי ביצוע המעשים - בחג הראמזן ב"ליל אל קאדר", ובתקופת מבצע "צוק איתן" - עת המתיחות הביטחונית בארץ הייתה בשיאה. משנה חומרה יש לראות בביצוע העבירות של התפרעות וניסיון לתקיפת שוטרים על-ידי המשיב, אגב ביצועה של עבירת הפרת צו מינהלי - שאסר עליו להגיע לאזור מתחם הר הבית. בהתחשב בעיקרון ההלימה שבענישה, בפגיעה בערכים המוגנים שביסוד העבירות, ברמת הענישה הנהוגה בעבירות הנדונות, ובנסיבות ביצוע העבירות - סבורים אנו כי מתחם הענישה ההולם בגין העבירות דנן - ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, התפרעות והפרת הוראה חוקית, על-רקע נסיבות ביצוען שצוינו לעיל - הוא גבוה במידה משמעותית מזה שנקבע על-ידי הערכאה קמא, ונע בין שבעה לבין שמונה-עשר חודשים.

9. ומכאן לשאלת העונש המתאים בתוך מתחם הענישה ההולם. בקביעת העונש המתאים, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות. כפי שציין בית-משפט קמא, העונש המתאים בעניינו של המשיב אמור להתקרב לרף המרכזי-עליון של מתחם הענישה ההולם. בקביעת העונש המתאים, יש להתחשב, מחד גיסא - בעברו הפלילי של

המשיב, בכישלון ההרתעה בהליכים שננקטו נגדו בעבר, וכן בביצוע העבירות כאשר תלוי ועומד נגדו מאסר על-תנאי להפעלה ואגב הפרת צו ההרחקה המינהלי; ומאידך גיסא - בהודאתו של המשיב, בחרטה שהביע על מעשיו ובנסיבותיו האישיות שצוינו על-ידי הערכאה הדיונית ועל-ידי הסנגור. משנקבע, כי יש להתערב במתחם הענישה ההולם שנקבע על-ידי בית-משפט קמא, אין מנוס אף מהתערבות בעונש המתאים, שכאמור, על-פי שיטתו של בית-משפט קמא אמור להיות ברף המרכזי-עליון של המתחם. עם זאת, לא מצאנו מקום להתערב בהחלטה בדבר חפיפה חלקית של המאסר על-תנאי המופעל למאסר המוטל.

10. על-יסוד האמור לעיל, ערעור המדינה מתקבל; ואגב יישומו של הכלל, לפיו ערכאת ערעור אינה ממצה את הדין עם נאשמים, יועמד רכיב המאסר בפועל על 11 חודשי מאסר (חלף שמונה חודשים), זאת אגב הצטברות של שלושה חודשים מהמאסר על-תנאי המופעל למאסר המוטל; ובסך הכל, ייאסר המשיב לתקופה של 14 חודשים, מיום מעצרו - 27.7.14. יתר רכיבי הענישה יוותרו על כנם.

ניתן היום, י"א בניסן תשע"ה, 31/03/2015, במעמד ב"כ המאשימה, ב"כ המשיב, המשיב ומתורגמן בית-המשפט לשפה הערבית.

משה בר-עם, שופט

**רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת**

יורם נועם, שופט